

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030 a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul Proiectului Securitatea Energetică a Republicii Moldova (Moldova Energy Security Activity – MESA), sprijinit de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) cu participarea inclusiv a proiectului de asistență tehnică „Tranziția verde din Moldova” implementat de Expertise France, AFD.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) este prevăzută la art. 5 alin. (1) pct. 2), art. 21 alin. (2) din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Clădirile constituie elementul central al politicii privind eficiența energetică, întrucât acestea sunt responsabile pentru aproximativ 50% din consumul final de energie și peste 50% din emisiile de gaze cu efect de seră. Îmbunătățirea considerabilă a eficienței energetice a fondului de clădiri este esențială pentru îndeplinirea obiectivelor strategice pe termen lung privind schimbările climatice. Combinând eficiența energetică sporită cu utilizarea energiei din surse regenerabile, clădirile cu consum de energie aproape egal cu zero (în continuare – clădiri NZEB) joacă un rol cheie în această direcție. Clădire NZEB înseamnă o clădire cu o performanță energetică foarte ridicată. Necesarul de energie aproape egal cu zero sau foarte scăzut ar trebui să fie acoperit, într-o foarte mare măsură, cu energie din surse regenerabile, inclusiv cu energie din surse regenerabile produsă la fața locului sau în apropiere. În timp ce pentru toate clădirile noi construite în Republica Moldova parametrii NZEB vor sta la baza proiectării și construcției acestora astfel cum este prevăzut de art. 21 alin (1) din legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor , atunci în cazul fondului existent al imobilelor proprietarii clădirilor ar trebui motivați să își propună atingerea performanței NZEB în cadrul procesului de renovare majoră a clădirii. Deci, valorificarea deplină a potențialului de economisire rentabilă a energiei, prin stimularea renovării clădirilor existente și transformarea acestora în clădiri NZEB, necesită intervenții din partea statului. În acest sens, Planul NZEB este principalul instrument de implementare și realizare a politicilor statului de promovare a clădirilor NZEB. Conform Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, Guvernul are un rol esențial în domeniul performanței energetice, după cum urmează: <i>Articolul 5. Atribuțiile Guvernului</i> <i>(1) În domeniul promovării performanței energetice a clădirilor, Guvernul exercită următoarele atribuții de bază:</i> <i>1) stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în domeniul performanței energetice a clădirilor;</i> <i>2) aprobă Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero, precum și alte documente de politici publice în domeniul performanței energetice a clădirilor;</i> <i>7) în limitele bugetului aprobat, stabilește și implementează stimulentele financiare pentru:</i>

- a) realizarea măsurilor de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor existente, a elementelor acestora, precum și a unităților de clădire;
- b) promovarea construcției clădirilor viitoare al căror consum de energie este aproape egal cu zero și a transformării clădirilor existente în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero.

(2) În legătură cu performanța energetică a clădirilor, Guvernul exercită și alte atribuții decât cele stabilite la alin. (1), în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Prin urmare, pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape cu zero sunt necesare a fi întreprinse o serie de măsuri.

Astfel, *Anexa la Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030* stabilește măsurile de promovare a clădirilor NZEB, cum ar fi:

- Armonizarea documentelor normative în construcții ce au tangență cu eficiența energetică cu standardele europene și internaționale relevante;
- Elaborarea ghidului cu privire la transformarea clădirilor existente în clădiri NZEB;
- Completarea programelor și/sau a produselor de finanțare în domeniul eficienței energetice existente cu obiectivele privind transformarea clădirilor existente în clădiri NZEB;
- Consolidarea capacităților specialiștilor;
- Promovarea clădirilor NZEB în cadrul programelor de învățământ profesional tehnic și învățământ superior.
- Etc.

În acest sens, pentru punerea în aplicare a conceptului privind clădirile NZEB, a fost elaborat Studiul de fezabilitate privind nivelurile de cost optim ale cerințelor de performanță energetică pentru clădiri și elemente de construcție. Acest studiu stabilește cerințele minime de performanță energetică a clădirilor (inclusiv a clădirilor NZEB), care corespund nivelului optim din punct de vedere al costurilor și care vor fi implementate prin intermediul documentului normativ în construcții NCM M.01.01:20XX *"Performanța energetică a clădirilor. Cerințe minime de performanță energetică a clădirilor"*.

Astfel, conform prevederilor acestui studiu, clădirile NZEB pentru condițiile Republicii Moldova reprezintă clădirile a căror consum de energie primară neregenerabilă va corespunde cu cel indicat în tabelul 4, pct. 27 din proiectul Planul național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030, ceea ce va corespunde cu clasa B de performanță energetică.

Totodată, conform aceluiași studiu, a fost determinat că consumul de energie neregenerabilă maxim pentru clădirile NZEB va corespunde cu cel aferent clădirilor existente supuse renovării majore, care trebuie să corespundă clasei B de performanță energetică.

Având în vedere acest fapt atât clădirile noi cât și clădirile existente care vor fi supuse renovării majore vor fi clădiri de tip NZEB.

Cu referire la scenariile de renovare a fondului imobiliar național pe termen lung, acestea urmează a fi prezentate în Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung, care la moment este la etapa de elaborare în cadrul Ministerului Energiei și urmează a fi promovată în consultări publice pe parcursul anului 2025.

Totodată, în vederea punerii în aplicare a prevederilor legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor cu referire la clădirile cu consum aproape egal cu zero, Ministerul Energiei a expediat în adresa Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a unei liste cu propuneri de revizuire a cadrului normativ existent în construcții pentru a permite eficientizarea energetică a clădirilor la cel mai înalt nivel și a facilita creșterea numărului clădirilor NZEB.

În același timp, Ministerul Energiei a început discuțiile cu partenerii de dezvoltare atât pentru suportul tehnic cât și pentru suportul financiar pe subiectul clădirilor NZEB. Astfel, componenta NZEB a fost deja introdusă în proiectul „*Energy Efficiency and Renewable Energies in the Republic Moldova E4M*” implementat cu suportul GIZ și urmează a fi abordată și în alte proiecte de eficiență energetică precum „*Tranziție durabilă prin eficiență energetică în Moldova (STEEM)*” semnat la 08 August 2024 și proiectul „*Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (INSPIREE)*” semnat la 10 Martie 2025. Totodată, promovarea clădirilor NZEB, în special pentru clădirile existente, urmează a fi efectuată inclusiv prin intermediul Programului de finanțare *Fondul pentru Eficiență Energetică în sectorul Rezidențial din Moldova* (FEERM), în baza produselor de finanțare ce urmează a fi aprobate de IP CNED.

Menționăm că în contextul crizei energetice cu care se confruntă Republica Moldova, creșterea performanței energetice a clădirilor este o prioritate națională pentru asigurarea securității energetice a cetățenilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele urmărite de proiectul de hotărâre de Guvern, sunt următoarele:

- ✓ Prezentarea cerințelor tehnice minime de performanță energetică globală pentru clădirile cu consum aproape egal cu zero, stabilite în normativele în construcții;
- ✓ Stabilirea obiectivelor pentru transformarea clădirilor existente, în clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero;
- ✓ Stabilirea măsurilor necesare a fi implementate până în anul 2030, în vederea promovării clădirilor noi de tip NZEB precum și transformarea clădirilor existente în clădiri NZEB.

Este de menționat că elaborarea proiectului Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) a fost efectuată până în anul 2030 având în vedere faptul că măsurile de promovare a clădirilor de tip NZEB urmează a fi implementate în această perioadă de timp. Totodată, cerințele tehnice minime de performanță energetică globală pentru clădirile cu consum aproape egal cu zero în condițiile Republicii Moldova, ar putea fi necesare a fi actualizate după anul 2030, având în vedere evoluția în timp a tehnologiilor precum și a nivelului de dezvoltare a Republicii Moldova în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Cu referire la structura Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) este de menționat că acesta nu reprezintă un document de politici în contextul prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică. Prin urmare, structură planului NZEB a fost elaborată prin luarea în considerare a prevederilor de la art. 21, alin.(5) din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor precum și a *Recomandării (UE) 2016/1318 a comisiei din 29 iulie 2016 privind orientările pentru promovarea clădirilor al căror consum de energie este aproape egal cu zero, precum și cele mai bune practici pentru a asigura faptul că, până în 2020, toate clădirile noi vor fi clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero.*

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni de alternativă nu au fost analizată, punându-se accent pe necesitatea implementării/respectării prevederilor art. 5 alin. (1) pct. 2), art. 21 alin. (2) din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea prezentei Hotărâri de Guvern nu presupune crearea unui nou cadru instituțional. Implementarea și monitorizarea aplicării prezentei Hotărâri de Guvern urmează a fi efectuat de către IP Centrul Național pentru Energie Durabilă.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Măsurilor de promovare a construcției clădirilor noi NZEB și a transformării clădirilor existente în clădiri NZEB planificate pentru a fi implementate până în 2030 vor fi implementate în limitele alocațiilor bugetare aprobate precum și în baza mijloacelor financiare din partea partenerilor de dezvoltare. Aceste măsuri se referă, în principal, la: • promovarea clădirilor NZEB; • elaborarea proiectelor actelor normative; • consolidarea capacităților specialiștilor și instituțiilor; • organizarea de evenimente de informare și promovare. Costul total estimativ pentru implementarea acestor măsuri până în anul 2030 constituie cca. 22 885 000 lei, dintre care din bugetul de stat cca. 2 885 000 lei în limitele bugetului aprobat, iar restul urmând a fi asigurat cu suportul partenerilor de dezvoltare prin intermediul proiectelor de asistență tehnică menționate în Anexa la proiectul planului NZEB, inclusiv contribuția din partea beneficiarilor de proiecte de cca. 10 000 000 lei. În prezent, în domeniul eficienței energetice se implementează mai multe proiecte de asistență tehnică care sunt dispuși să acorde suportul necesar pentru implementarea prezentului Plan. Totodată, menționăm că mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat au fost planificate de către IP CNED și Ministerul Energiei în Cadrul bugetar pe termen mediu, urmând ca acestea să fie acoperite din contul mijloacelor financiare acordate Guvernului Republicii Moldova de către Agenția Franceză de Dezvoltare urmare a implementării matricei de politici pentru impulsionearea reformelor din sectorul energetic în vederea asigurării unei tranziții energetice durabile (PBL), având în vedere că Planul NZEB reprezintă una din condiționalități ale acestei matrice ce urmează a fi realizată pe parcursul anului curent. De asemenea, precizăm că pentru anul 2025 nu sunt necesare careva mijloace financiare de la bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Aprobarea hotărârii Guvernului va avea impact pozitiv asupra dezvoltatorilor de proiecte imobiliare care în cadrul proiectelor de construcție a clădirilor noi vor putea beneficia de careva beneficii economice în ceea ce privește construcția clădirilor de tip ZNEB, care urmează a fi elaborate după aprobarea acestei Hotărâri de Guvern.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Implementarea hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030 va avea impact pozitiv asupra mediului prin reducerea emisiilor de CO₂ ca urmare a promovării clădirilor cu consum aproape egal cu zero, contribuind inclusiv la reducerea consumurilor/resurselor energetice utilizate în cadrul acestora.
4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul va fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și prevederile art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului Hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md. https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-deinitiere-a-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobareaplanului-national-pentru-cresterea-numarului-de-cladiri-al-caror-consum-de-energie-esteaproape-egal-cu-zero/13366
7. Concluziile expertizelor
În scopul respectării art. 34 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice de către Ministerul Justiției.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului de act normativ nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Vor fi necesare implementarea măsurilor de promovare a clădirilor NZEB planificate pentru a fi implementate până în anul 2030. Principale autorități implicate în procesul de implementare vor fi Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, I.P Centrul Național pentru Energie Durabilă, Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe, Universitatea Tehnică a Moldovei, Centrul de Excelență în Construcții.

Secretară de stat

Carolina NOVAC